

Slovenski dom

Ste. 147

V Ljubljani, 1. julija 1936

Leto 1.

Pobegli črni cesar uči najbolj človečansko ustanovo na svetu morale:

Abesinijo je prodala Evropa

Zeneva, 1. julija. O. Včeraj se je pričelo v Ženevi izredno zasedanje zbora ZN. Na tem zasedanju so se jasno pokazali obrisi treh skupin, v katere so se razdelile države članice ZN. Prvo skupino predstavljajo velesile, drugo skupino nevtralne države, tretjo pa male države, izmed katerih so nekatere danes na tem, da se jim zgodi prav tako, kakor Abesiniji v Afriki. Pozornost vseh treh skupin je bila obrnjena na to, ali bo neguš govoril na seji ZN, ali ne. Tega ni nihče vedel, ker so predstavniki prvih dveh skupin bili odločno proti temu, da bi vladar kakke države sam nastopil pred ZN.

Ko se je seja zbora ZN začela, se je nenadno pripeljal abesinski cesar. Ob njegovem prihodu je prišlo do demonstracij zanj in proti njemu. Ko je novoizvoljeni predsednik zbora ZN Van Zeeland dal negušu besedo, je italijanska delegacija zapustila dvorano. Ob začetku njegovega govora je prišlo spet do nemirov, potem pa je bivši abesinski cesar počasi v dolgem govoru opisal zgodovino bojev v Abesiniji, predložil zbranim politikom vse njihove strahote ter vprašal, ali jih namerava ZN kot najvišja politična ustanova na svetu, potrditi in odobriti. Nazadnje je dejal:

Jaz Haile Selasi, cesar Abesinije, stojim danes tukaj, da zahtevam pravico in pomoč mojemu narodu, ki trpi krivico. Zahtevam to na podlagi obljube, ki mi jo je dalo 50 narodov.

Cesar je dal duška svojemu ogorčenju, ker je razočaran v svojem zaupanju v dejansko pomoč DN. To zaupanje je bilo povod, da je odbil ugodne ponudbe italijanske vlade. Abesinska vlada ni

nikdar pričakovala, da bi drugi narodi, katerih interesi niso naravnost vpleteni v Abesinijo prelevili kri svojih vojakov. Abesinski vojaki so samo zahtevali sredstva za obrambo. Toda Abesiniji je bila odpovedana finančna pomoč, ki je bila obljubljena, prav tako pa ji je bila prepovedana uporaba železniške proge Džibuti-Addis Abeba. Ta železniška proga je sedaj v nasprotju z vsemi dolžbami nevtralnosti na razpolago italijanskim transportom. Danes ni več mogoče zoperstavljati se napadalcu. Naravnost se celo odbija misel, da bi se kdo zoperstavil napadalcu.

Izjavljam pred celim svetom, da cesar, vlada in abesinski narod ne bodo klonili pod silo in da bodo vztrajali pri vseh svojih zahtevah in uporabili vsa sredstva, ki so jim na razpolago, da izvojujejo zmago pravice in pakta DN. Prišel sem pred vas, da izvršim najbolj neprijetno dolžnost kakega državnega poglavarja. Kakšen odgovor boste dali, takšen bo odgovor DN mojemu narodu.

Po govoru abesinskega cesarja je bila seja odložena. Prihodnja seja se vrši danes dopoldne ob pol 11, ko bodo govorili zastopniki Francije, Anglije, Kanade, Južne Afrike, Kolumbije in Paname.

Zeneva, 1. jul. AA. (Reuter) Abesinski cesar je v svojem govoru pred skupščino ZN rekel, da mu je bilo večkrat sporočeno od ZN, da naj ne zapuša svoje nesrečne domovine. Cesar je nato razložil dogodke pred in za časa vojne in je poudaril, da so Italijani uporabljali strupene pline. Zato vprašuje ZN, ali je bilo kaj dejanske storitve za Abesinijo. Govorec o vprašanju ukinitve sankcij je cesar izjavil:

Prihajam sedaj na problem, o katerem menim, da ni potrebno, da bi se razrešil na ta način. Ne gre samo za ureditev spora med Italijo in Abesinijo, ampak gre za načelo kolektivne varnosti in za bodočnost vseh malih držav, ki so verovale v svetost pogodb v mednarodni morali. Zato ponavljam proteste proti kršitvi pogodb. Cesar Abesinije se ne bo uklonil sili. Kaj ste storili za Abesinijo? Kakšen odgovor naj odnesem svojemu narodu?

Kakor je bilo sporočeno, je cesar Haile Selasi govoril v amharščini, katero so nato prevedli tolmači. Ko je šel s tribune, je bil pozdravljen s pristranim ploskanjem.

Zeneva, 1. jul. AA. Po prevozu govora cesarja Haile Selasija v francoščino in angleščino je bila seja ZN odložena na danes dopoldne in sicer za pol 11. uro.

Italijani ogorčeni

Zeneva, 1. jul. AA. Uradni zastopnik italijanske vlade pri ZN Bovascope je izjavil dopisniku Havasa: Jaz sem opozoril vse pristojne osebnosti, da tak incident, kakor se je zgodil sredi, ni na mestu. Resnično je popolnoma neverjetno, kako je mogel predsednik skupščine ZN dati besedo temu samozvancu, predstavniku Abesinije, ki je pobegnil iz svoje domovine in ki je zažgal svojo prestolnico in ki je odnesel ves denar iz državne blagajne. Kako je bilo mogoče dati mu besedo potem, ko je ljudska vlada izvršila svojo pomirjalno noto. Njegova intervencija je pomenila v naših očeh provokatorstvo in žalostno komedijo.

Živković upokojen

Belgrad, 1. julija. Sinoči je bilo izdano sledeče uradno obvestilo: »G. Peter Živković se je obrnil 19. junija t. l. z raportom na g. ministra za vojsko in mornarico, katerega je ob tej priliki prosil za upokojeitev. Njegova prošnja je bila sprejeta.

Predsednik vlade na Bledu

Bled, 2. julija.

Nenadoma sta se včeraj kmalu po 11 dopoldne ustavila na Bledu pred Belvederom dva avtomobila: iz prvega sta izstopila predsednik kr. vlade g. dr. Milan Stojadinović ter njegova gospa soproga, iz drugega pa šef kabineta v predsedništvu vlade g. dr. Gašić ter šef kabineta v zunanjem ministrstvu g. dr. Protič.

Kake pol ure pozneje se je pred Belvederom ustavil dvorski avtomobil, v katerega je vstopil predsednik vlade g. dr. Stojadinović ter se odpeljal na dvor, kjer je bil sprejet v avdienco pri Nj. kr. Vis. knezu-namestniku Pavlu, da mu poroča o tekočih državnih poslih.

Po avdienci se je predsednik vlade vrnil v

Drobne

Pariz, 1. julija. AA. Havas poroča: V vprašanju lig je bilo vladi izglasovano zaupanje s 375 proti 192 glasovom.

London, 1. julija. AA. Stefani poroča: Govori se, da bi Lloyd George prevzel vodstvo delavske stranke. Podpirajo ga posebno desničarski člani delavske stranke, ki menijo, da bi naj prevzel Lloyd George predsedstvo vlade, če pride na oblast delavska stranka.

Montreux, 1. julija. AA. DNB: Tehnični odbor dardanelske konference je izdelal novo besedilo pogodbe o Dardanelah. Baje bi ta pogodba mogla biti podpisana že ta teden. Določeno bo še rok za ratifikacijo pogodbe. Redakcijski odbor mora odstraniti v tem oziru samo še nekatere pravne težave.

Berlin, 1. julija. AA. (Havas) V kopalšču Sarrow je včeraj opoldne udarila strela v hišo boksarja Schmelinga.

„Vreme“ o JNS

Belgrad, 1. julija. Z izvolitvijo Petra Živkovića za predsednika JNS se bavi tudi današnje »Vreme«, ter med drugim pravi, da njegova izvolitev ni potekla brez komentarjev. Najbližji prijatelji Uzunovića niso hoteli, da bi javno manifestirali nezadovoljstvo. Nasprotno pa so trdovratno poudarjali, da se ne morejo strinjati s sklepi, ki so bili kongresu nenadoma vsiljeni, to tembolj, ker po njihovem mnenju sedanja izvolitev Petra Živkovića za šefa stranke ni nikaka srečna rešitev. Nasprotno, v teh krogih se je govorilo: Prej bi se moglo ugotoviti, da je to samo nova politična atrakcija, pri kateri želijo izvelič največ koristi poleg Jevtića in Ilije Mihajlovića tudi vsi ostali, katerih rehabilitacija je bila precej brezupna. Pa tudi poleg vsega tega je zelo dvomljivo, če se bodo njihove želje mogle uresničiti v okviru te zadnje avanture, ki pomeni nov brodolom JNS.

Marseille v stavki

Marseille, 1. julija. Včeraj so se vršila pogajanja med zastopniki manjših paroplovnih družb v tem največjem francoskem pristanišču in mornarji. Mali lastniki ladij mislijo, da imajo pravico pogajati se neodvisno od drugih delodajalcev, ker niso člani marsejskega sindikata ladjarjev. Mislijo, da se bo okoli tega vprašanja sukala na današnji seji zbornice zelo živahna debata. Toda po sodbi poslanskih krogov bo najverjetnejša debata o interpelaciji, ki so jo vložili nekateri poslanci o nezadostni zaščiti francoske državne zastave s strani oblasti. Vloženih je več interpelacij o včerajšnjih krvavih dogodkih v Oranu in Constantinu (Alžir). Notranji minister Salengro je že izjavil, da je pripravljen takoj odgovoriti na vse te interpelacije.

Predsednik zbora ZN

Zeneva, 1. julija. Za predsednika skupščine Društva narodov je bil izvoljen predsednik belgijske vlade Vanzeeland. Zanj je glasovalo 47 delegatov. Oddanih je bilo 51 glasov.

Tokio, 1. julija. Po vesteh iz japonskega vira je nankinska vlada sklenila z Nemčijo pogodbo, s katero je naročila v Nemčiji razni vojni material v vrednosti 450 milijonov francoskih frankov. O podrobnostih tega naročila se še vodijo pogajanja med nankinsko vlado in nemškim generalom v. Reichenau.

Nova lokarnska konferenca

Zeneva, 1. julija. O. Po dosedanjih razgovorih pri ZN je bilo jasno, da tudi na tem zasedanju ne bo prišlo do nobenih stvarnih sklepov in zaključkov. Zlasti ni mogoče govoriti o kakih uspehih glede varnosti in zagotovitve miru v Evropi. Zato so se med predstavniki držav, ki so dale pobudo za lokarnsko pogodbo, vršili razgovori o tem, kdaj naj se sestane vnovič konferenca lokarnskih podpisnikov. V glavnem so se sporazumeli, da naj bi se to vršilo od 12. do 15. julija. Na to so pristale vse države, ki so ostale zveste svojemu podpisu lokarnske pogodbe, to je Francija, Anglija, Belgija in Italija.

Juljska konferenca bo imela dva dela: V prvem delu se bodo sestale samo države, ki lokarnske pogodbe niso prelomile. Po končanih pogajanjih in in razgovorih med temi državami pa bodo na to konferenco povabili še Nemčijo, ker bo tedaj prišlo na razgovor vprašanje kršitve

lokarnske pogodbe z nemške strani.

Politični krogi si od tega sestanka obetajo več, kakor pa od zasedanj ZN. Zdi se, da bo na tem sestanku skušala predvsem Italija uresničiti svoj načrt, po katerem naj bi evropsko politiko vodile štiri velesile. Pričakovati je tudi treba, da bodo Italijani zaradi svojih najnovejših prijateljskih zvez z Nemčijo na vsak način vztrajali pri tem, da mora priti Nemčija spet v družbo evropskih velesil, kjer je njeno pravo mesto. Italija bo pri teh prizadevanjih naletela na nasprotstvo nedvomno pri francoskih zastopnikih, ki se bodo bali, da bi Nemčiji odprli kakršnokoli možnost, da se uveljavi.

Uradno zatrjujejo, da bo konferenca samo nadaljevala delo, katero je pred meseci začela v Parizu. Kakor znano se pariškega zasedanja lokarnskih pogodbenikov Nemčija ni udeležila.

Stranka jugoslovenske gospode se je zedinila

Parada generalov brez vojske

Belgrad, 1. julija.

Kongres stranke jugoslovanskih fašistov se je vršil včeraj in potekel tako, kakor so poznavalci razmer predvidevali. Kongresa se je udeležilo po »Jutru« 723 oseb iz vse države, povetini advokatov, trgovcev in sploh bolj gospodskih »lokalnih« faktorjev, ki jih poznamo iz časa JNS diktature. Na vsem kongresu je bilo poleg mnogo frazerjanja pomembno to, da je zmogala skrajna radikalna struja, ki ni hotela imeti za predsednika stranke več Uzunovića, ki je že zaradi milega naroda koketiral z demokracijo, marveč je izbrala za voditelja strankine politike Petra Živkovića, čigar politične težnje in metode že dolgo poznamo. S tem se je prvič v naši zgodovini zgodilo, da se je pretrgala stara tradicija,

Program stranke je ostal isti, kakor je bil. Edina politična in gospodarska hrana, katero bo ta edinstvena in disciplinirana stranka nudila narodu od Vardarja do Ljubljane, je jugoslovanstvo v vseh oblikah. Metode Živković-Kramerjevega jugoslovanstva so znane.

Glede slovenske JNS se ni nič spremenilo. Dr. Kramer je ostal glavni tajnik tega dvomljivega političnega organizma. V svojo afirmacijo ni mogel v poročilu o delu stranke poudariti drugega, kakor občinske volitve v letu 1933. Pri teh volitvah, kakor že pri državnozbornih 1931 je, kakor vemo v kulturno Slovenijo ta politična skupina prvič vpeljala balkanske metode in pokazala, kako se volitve delajo »s sodelovanjem vseh jugoslovanskih konstruktivnih elementov« o podpori denuncijantov, krivo obrnjenih paragrafov in žandarjev. Dr. Kramer je poudaril tudi, da je zasluga JNS, da lanskega 5. maja ni zmogala v državi opozicija.

Kljub nasprotjem, ki so vladala v slovenski JNS med Puceljem in Kramerjem, se je na državnem kongresu stranke spet pokazalo staro bratstvo in soglasje, ki je značilno za politike, katerim je odklenalo.

Kongresa se niso udeležili predstavniki Uzunovićeve, Srskiteve in Maksimovićeve skupine, tako, da so ostali le fašisti in povotci.

Kakor poroča »Jutro«, pomeni kongres novo dobo v razvoju stranke, ki je našemu narodu prinesla največ gorja, največ kulturne in politične sramote, novo dobo in novo pobudo za razmah njegovega dela. Kakšno bo to novo dobo in nova bodočnost jugoslovanskega fašizma, nam govore stara imena voditeljev, stari program in stare metode izpod Kramer-Zivkovića. »Jutro« poroča tudi, da so na kongresu vodili prevladujočo večino kmečki močje in fantje, delavci, obrtniki in nameščenci, ki so dokazovali s svojo udeležbo, da je JNS resnično ljudska stranka.

Kot predstavniki te resnično ljudske stranke kmetov, delavcev in sploh malih ljudi, so bili na

kongresu iz Slovenije med drugimi naslednji gospodje: dr. Kramer, Ivan Pucelj, dr. Ploj, dr. Rajar, dr. Pirkmajer, dr. Zajec, dr. Ernest Kalan, dr. Oton Ambrož, dr. Fran Klar, dr. Teodor Zbiraj, dr. Ervin Mejak, dr. Fran Lipold, dr. Milan Gorišek, dr. Josip Pučnik, dr. Stanko Pušenjak, dr. Milko Brezigar, ing. Jože Rus, jurist Anton Juršič, bivši šef postaje Lukačič, bivši upravitelj bolnišnice Ivan Prekorsek, lekarnar Ivan Kočevar, prevoznik in spediter Rajko Turk, generalni tajnik Trgovske zbornice Ivan Mohorič, veleindustrialec Lenarčič, učitelj Pleskovič, časnikarski direktor Rasto Pustoslemšek, urednik »Domovine« Josip Omladič, veletrgovec z vinom Lovro Petovar, industrijalec Franc Sirc, četnik Zvonko Skafar, izvoznik klobas Miroslav Urbas itd. itd.

Koliko je med temi gospodi kmetov in delavcev mi ne moremo presojati...

Vsa javnost upa, da bodo zdaj pristaši zedinjevanja uspehi v svojih stremljenjih vsaj toliko, da se bodo pod strunim novim vodstvom zedinili vsaj med seboj na eno jugoslovanstvo, namesto na šest-najst sedanjih, in da bodo narodu dokazali, da niso njihova zedinjevalna prizadevanja prazne besede...

Predsednik vlade si z gospo soprogo ogleduje naprave v avtomatski telefonski centrali na Bledu

1 m visoka žena rodila četvorčke

Madrid, 1. julija. V neki vasi pri Cadixu je ženska zelo majhne rasti (visoka je komaj 1 m) rodila četvorčke, in sicer enega moškega in tri ženske otroke. Eno dele je takoj umrlo, stanje matere in treh drugih detet je odlično.

Vojaška nesreča na Goriškem

Milan, 1. julija. V bližini Gradiške se je zaletel avtomobil armadnega poveljstva v Vidmu, v katerem se je nahajal poveljnik goriške vojaške pokrajine general Taccoli s svojim pribojnikom, v neko hišo. General je dobil hude poškodbe na glavi, eno nogo ima zlomljeno. Pripeljali so ga takoj v bolnišnico v Trzinu. Njegov pribojnik je ostal nepoškodovan.

Stavkujoči napadli vlak

Pariz, 1. julija. V Constantineu v Alžiru je včeraj 400 stavkujočih rudarjev napadlo vlak, ki je peljal v rudnik. Orožniki, ki so spremljali vlak, so bili prisiljeni uporabiti orožje. Pri tem je bil težje ranjen en stavkujoči rudar. Iz Constantineea so poslali takoj ojačenja.

V mestu Constantineu je prišlo sredi do spopadov med desničarji in levicarji. Ker je na obeh straneh prišlo do streljanja, je mobilna garda morala uporabiti orožje. Pri tem je bil en redar ranjen, ker je dobil udarec s steklenico po glavi.

Kongres za mir

London, 1. julija. AA. Mirovni kongres v Leedsu je končan. Kongres zahteva v svoji resoluciji nove volitve na Angleškem, da se dožene ali britanski narod odobrava zunanjo politiko sedanje britanske vlade. Neka druga resolucija poudarja med drugim potrebo nadaljnjega razvoja Zveze narodov kot orodja miru. V ta namen, pravi resolucija, morajo vse države prispevati z žrtvami na račun svoje suverenosti in v korist ZN, to je v korist miru. Potrebna je splošna razorožitev, ki se ima začeti s takojšnjo in popolno ukinitvijo vojaškega letalstva in z internacionalizacijo trgovskega letalstva.

Jeruzalem, 1. julija. AA. Reuter: Položaj v Palestini se poglobljuje. Menijo, da bo kmalu končana stavka. Arabski voditelji pa niso tako optimistični, ker žele še nadaljevati s stavko.

Dva človeka - žrtev elektrike

Usodepolna nesreča v Mariboru

Maribor, 30. junija.

Vse mesto je noč pod strahotnim vtisom usodne nesreče, ki se je pripetila ob 18. uri v Jezdarski ulici ter zahtevala dvojno življenje. Vest o nesreči se je bliskovito razširila po mestu ter spravila v Magdalensko predmestje na pozorišče usodnega dogodka tisočglavo množico, ki je obupana gledala na več ur trajajoče reševalne poskuse, ki so pa bili zaman.

Zastava pretrgala elektrovod

Na hiši trgovca Kovača v Jezdarski ulici št. 5 je bila razobešena zastava. Veter jo je zapel med žice električne napeljave, ki je pritrjena pod ostrešjem ob zidu, da se je od dežja premočeno platno okrog žice zadržilo. Danes popoldne proti šesti uri se je povzpelo na podstrešje 53 letni hišnik Franc Dratschneider, da bi zastavo snel. Komaj je prijel za drog, je že dobil električni udarec, ker je tok prihajal po mokrem platnu in drogu. Vendar je kljub temu skuša zastavo sneti, ker pa je to ovirala žica, okrog katere je bila zastava ovita, jo je potegnil z vso silo. Pri tem sta žici počili ter sta odtrgana konca visela v globino in segala prav pred v hišo se nahajajočo trgovino gosp. Zolgerjeve ravno do tal. Gospa je takoj opazila višave žice, zavedala se je nevarnosti ter poslala takoj Dratschneiderjevo ženo k trg. Kovaču na Frankopansko ulico, naj telefonira električnemu podjetju, da monitorni nevarne žice odstranijo, če predno pa je hišnica prišla do Kovača, so se že odigrali v Jezdarski ulici strahoviti prizori.

Človek, ki ga „elektrika nič ne briga“

Od Rosenbergovega mlina navzgor jo je mahal po ulici mlajši možiki, v delavski obleki in s štruko kruha pod pazduho. Štruco je polagoma trgal ter spotoma jedel. Prišel je po tratorju naravnost proti višjim žicam. Gospa Zolgerjeva, ki je stala na pragu, ga je prestrašena pozvala: »Pazite, električne žice so to, nezanee pa je smeje odvrnil: »Kaj me briga elektrika« in že je zgrabil kakor za šalo z roko za žico. V tistem trenutku pa se je potekel in se zgrudil na tla v silovitih krčih.

10 minut v objemu smrtnega toka

Ljudje, ki so se nahajali v točlinici in na cesti ter so bili priča usodnega prijema za žico, so vriskali ob tem pogledu. Ta vrisk je čul hišnik Dratschneider, ki je pravkar prinesel zastavo a podstrešja ter je pohitel z dvorišča na cesto. Ko je videl človeka na tleh, je vzkliknil »Jezus Marija, temu moramo pomagati« ter naglo priskočil. V svoji zmedenosti pa je mislil najprej izvit nesrečniku žico iz rok ter je še sam zgrabil za njo. Kakor da ga je zadela strela, tako se je tudi on opotekel ter padel.

Strašen smrtni boj

se je sedaj odigral na cesti. Oba nesrečnika sta se zvijala v strahovitih krčih v objemu smrtnosnega električnega toka, ki je tekel skozi njuni tesli dobrih 10 minut. Ljudje so kakor otrpli stali na cesti, nihče si ni usodil priskočiti na pomoč. Medtem pa se je nadaljeval smrtni boj obeh ponesrečencev, tresljaji teles so postajali slabšji in nazadnje sta se umirili. Le v stisnjenih pesteh se je okrog žice začelo od silne vročine meso naravnost cvreti in se kaditi.

Pomoč prihaja prepozno

Naposled je postal zaradi krika pozoren električar Magerl v Ehrlichovi tovarni, naglo je zgrabil izolirne klešče ter prihitel na pomoč. Odšepnil je žico ter tako prekinil tok. Medtem so ki bližnje stražnice tudi že obvestili reševalce, prihiteli so pa tudi monterji mestnega električnega podjetja, katere je pozval trgovec Kovač še pred nesrečo, da bi popravili odtrgane žice. Z monterji je prispel mestni fizik dr. Novak, z reševalci vodja reševalne postaje dr. Bedjanec. Pod strokovnim vodstvom so se začeli oživljajoči poskusi.

Umetno dihanje in injekcije v srce

Mnogokrat je mogoče še rešiti ponesrečence, zadete od električnega toka. Pomoč obstoja samo v umetnem dihanju, ki se mora izvajati strokovno in nepretrgano več ur. Oboje se je vršilo pri obeh ponesrečencih, vendar zaman. Predolgo ju je držal tok v objemu in gotovo sta se zadušila, še predno je bila žica prerezana. Dasi ju je udaril samo svetilni tok 220 voltne napetosti, je bilo to dovolj, tembolj, ker so bila tla zaradi deževja razmočena ter sta imela tudi oba mokro obleko, tako da je bil stik z zemljo skoraj neposreden. Reševalci so zanesli oba ponesrečence na dvorišče ter takoj začeli z umetnim dihanjem, katerega je vodil pri vsakem ponesrečencu po en zdravnik. Reševalci so se pri dihanjskih poskusih, ki so naporni, vrtili. Ko so se že celo uro zaman trudili, sta se zdravnik odločila za zadnje sredstvo, ki bi utegnilo še pomagati: za injekcije »Coramina« naravnost v srce. Dr. Bedjanec se je opeljal v bolnišnico po zdravilo ter takoj po povratku zabodel vsakemu v srce dolgo iglo ter mu vbrizgal najmočnejše zdravilo, ki ga zdravniška veda za take primere pozna. Pa tudi to je bilo zaman. Reševalci so se nad dve uri trudili z umetnim dihanjem, potem pa sta zdravnik pri obeh ugotovila smrt. Prispel je mrtvaški voz ter ju odpeljal v mrtvašnico na Pobrežje.

Kdo sta ponesrečence

Franc Dratschneider je že 22 let hišnik v Jezdarski 5, poleg tega pa vrši v kurilnici službo premogarja. Star je 58 let, ima ženo in štiri otroke, ki so deloma že preskrbljeni. Drugega ponesrečence nihče ni poznal. Mnogo ljudi ga je prihajalo ogledovat, pa nihče se ni spominjal, da bi ga bil videl. Naposled so mu preiskali žepa ter našli izkaznice, iz katerih je razvidno, da je to 31 letni brezposelni ključavničar Andrej Vrabl. Rojen je bil v Avstriji v Donnersbachu ter je bil do letošnje pomladi zaposlen v Knittelfeldu pri tamošnji elektrarni. Letos je postal žrtev avstrijskih izgonov naših državljanov. Pri nas ni mogel dobiti zaposlitve ter se je preživljal s podporami borze dela in od tega, kar je naberačil.

Pretresljivi prizori

so se odigrali na dvorišču in na ulici med časom, ko so reševalci poskušali z umetnim dihanjem. Okrog nesrečnega Dratschneiderja so stali njegova žena in otroci, vsi objokani in nemo zrla na ležečega očeta. Zena mu je vsa zaskrbljena prinesla vzglavnik in odejo ter položila vse skupaj na blatna tla, da ji je mož ležal udobneje. Potem je pri-

nesla vzglavnik še za njegovega neknečnega tovariša, ki ji je prav za prav s svojo prešernostjo spravil moža v smrt. V očeh teh ubogih ljudi je še vedno tlela iskrica upanja, da bo oče morda le oživel. Bil je tako pretresljiv pogled na nje, da mestni fizik skoraj ni upal dati reševalcem znamenja, naj prenehajo s poskusi, ker je vse zaman. Naposled pa se je vendar moral odločiti za ta žalosten korak in družina je planila v obupen jok. Tudi velike, skoraj tisočglave množice, ki je na ulici čakala do zadnjega na rezultate reševalnih poskusov, se je polastila žalost, ko se je zvedelo, da ni pomoči in vsi potrpi so se ljudje molče razhajali v noč.

Zverinski roparski napad

Ptuj, 30. maja.

Danes v zgodnji uri je bil med Ptujem in Hajdino izveren roparski napad, kojega žrtev je 53 letni ugledni in obče spoštovani posestnik in živinski trgovec Franc Senekovič iz Zg. Hajdine. Imenovani se je mudil približno do 1. ure v Ptuju v neki gostilni v manjši družbi, nakar je zapustil družbo in se odpeljal s svojim kolesom na svoj dom. Ob tretji uri, torej dve uri po njegovem odhodu iz gostilne, pa so ga našli ljudje ob glavni cesti med Ptujem in Hajdino nezvestnega, kolo pa je ležalo v čestnem jarku. Domači, ki so bili o najdbi obveščeni, so odredili nemudoma njegov prevoz po ptujskih reševalcih v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima Senekovič desno roko zlomljeno, lohanjo pa razbito. Ogled na kraju, kjer so Senekoviča našli, je pokazal, da je postal žrtev roparskega napada. Natančno je videli na njivi ležišče v žitu, kjer je napadalec čakal in prežal

Podgane požrle truplo otroka

Maribor, 1. julija.

Čudno zadevo raziskujejo oblasti v Dolnji Lendavi. V vsej okolici vzbuja zanimanje ter kroži o njej najrazličnejše vesti. Stvar pa je sledeča:

Nedavno so dobili orožniki v Dolnji Lendavi ovadbo od svojega zaupnika, da je pol leta star sinček služkinje Gizele Sabotin pred nekaj meseci

neznankam izginil

Orožniki so se podali k učitelju Kokoju, pri katerem služi Sabotinova kot dekla ter jo zasklali. Skrajna ni hotela ničesar vedeti. Izgovarjala se je, da ima otroka v reji pri nekem sorodniku v Varazdinu, ko pa so orožniki izjavili, da bodo brzojavno zahtevali iz Varazdina podatke, je poslala negotova. Začela se je izmotavati, zapletati se v protislovja, nazadnje pa je le začela prihajati s sprižnjanji, ki so jih morali orožniki kar vlačiti iz nje. Lansko leto oktobra meseca je porodila Sabotinova nezakonskega sinčka. Nekaj dni je imela otročka pri sebi, potem pa ga je dala v rejo Julijani Nagy v Dolnji Lendavi. Otrok je v reji dobro uspeval ter je bil ves čas zdrav. Mati ga je pogosto obiskovala ter ga jemala za nekaj časa tudi s seboj, pa ga je po nekaj urah zopet prinesla rednici. Nekaj dni po veliki noči je Sabotinova zopet prišla po otroka. Dejala je, da ga bo ponesla pokazat bolni, potem pa ga prinese zopet nazaj rednici. Nagyeva pa je nekaj dni zaman čakala na rejenčca in ko je vprašala mater, kje je otrok, je ta odgovorila, da ga je raje izročila svoji materi, kjer ga bo imela zastoni in ne bo več treba plačevati rejnine. S tem izgovorom je odpravila tudi druge ljudi in na ta

Univerzitetna knjižnica v Ljubljani

Ljubljana, 2. julija.

K svojemu uresničenju se približuje stvar, za katero je bilo pri nas porabljenega že toliko črnila, izvršenih že toliko intervencij in obljubljenih toliko rešitev: kmalu bodo zapele na obširnem stavbišču med Vegovo, Gosposko in Knežjo ulico krampi in lopate, stolne delavnih rok bodo dajale prostoru živopisno sliko in iz tal se bo začelo dvigati toliko pogrešano poslopje univerzitetne knjižnice.

V smislu pooblastila, ki mu ga je dal minister za gradbe g. Kožul, je ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen pred nekaj dnevi odobril načrte. Ker sedaj odobritev s strani ministra za gradbe odpade, so načrti dokončno odobreni. Na ta način je bilo mogoče tudi že razpisati licitacijo za prva dela in sicer: za težaška, za zidarska, železobetonska, kamnoseška ter za dela in dobave iz umetnega kamna. Licitacija teh del je razpisana za 3. avgust in znaša skupna vsota licitiranih del 6.618.000 Din. Od tega odpade na težaška, betonska in zidarska dela 2.793.000 Din, na železobetonska 2.258.000 Din, na kamnoseška 502.000 Din, na dobave iz umetnega kamna pa je določenih 1.064.000 Din.

Sredstva za zgraditev monumentalne stavbe so zagotovljena s posojilom pri Državni hipotekarni banki v znesku 7.500.000 Din. Dalje bodo uporabljena tudi iz nabiralnega fonda, v katerega zbira prispevke bankna uprava in univerza. Razpis za licitacijo je bil odposlan v Belgrad in upajamo, da se kmalu vrne z odobritvijo. Na ta način bomo tudi v Ljubljani dobili proti jeseni novo veliko gradbeno delo, pri katerem bo našlo zaposlitev stotine brezposelnih rok.

Število brezposelnih pada

Iz statističnega poročila OUZD v Ljubljani ter iz poročila o poslovanju tega urada v mesecu maju posnemamo:

Zaposlenost delavstva v konjunkturalnem pogledu tako rapidno napreduje kot pred svetovno gospodarsko krizo, to je do sredine leta 1930. Celokupni letni prirast vseh industrij znaša plus 6.861 delavcev ali plus 8,52%. Na prvem mestu so gradnje nad zemljo (visoke gradnje) z letnim diferencialom + 2.128 delavcev. Sledijo nadalje: tekstilna industrija z letnim diferencialom + 1.643 delavcev, industrija kamena in zemlje + 928, kovinska industrija + 589, gradnja železnice, cest itd. (javna dela) + 597, oblačilna industrija plus 321 itd. Največji letni padec izkazuje gozdno-žagarska industrija, in sicer - 122 delavcev ali - 1,85%. Temu so brez dvoma vzrok gospodarske sankcije napram Italiji.

Tudi v sezniškem pogledu zaposlenost lepo napreduje. Enomesečni prirast znaša v celoti

Smrt pod vozom sena

Maribor, 1. julija.

V Sp. Lažah se je smrtno ponesrečil kmečki delavec Farnč Gorjanc. Bil je zaposlen pri posestniku Veziaku pri spravljanju sena. Krmu so posušili, naložili na vozove, pri vožnji domov s travnika pa so speli dva voza skupaj. Gorjanc se je pri drugem vozu vsedel na oje ter se tako zraven peljal. Naenkrat pa je izgubil ravnotežje ter omahnil na tla. Padel je ravno pred kolo, ki mu je šlo preko glave, da je bil na mestu, brez vsakega krika — mrtev. Nihče od spremeljavalcev, ki so šli v štric voza, ni opazil tragičnega dogodka, le Veziakova hčerka, ki je šla daleč za vozom, je videla sredi ceste ležati človeka ter je klicala za očedom, da je konje ustavi. Našli so Gorjanca že mrtvega s popolnoma zdrobljeno glavo.

na svojo žrtev. Kakor se da iz udarcev sklepati, je napadalec svojo žrtev najbrž nameraval udariti s težkim trdim predmetom po glavi, kar pa je Senekovič z desno roko pariral pri čemer pa si je zlomil roko. Drugi udarec, ki je sledil, pa je dobil Senekovič po glavi, na kar se je onesvestil. Senekovič je nosil pri sebi kot živinski trgovec stalno večjo vsoto denarja. Koliko je bilo denarja v listnici, še ni ugotovljeno, vendar se domneva in kakor zatrjuje tudi njegova soproga, 10.000 do 20.000 Din. Denar je z listnico vred zgubil. Tudi denarnica za drobiž in rožni venec, kojega je vedno nosil pri sebi, manjka. Pač pa je ropar pustil svoji žrtvi uro, zavedajoč se, da bi ga ta predmet izdal. Stanje Senekovičeve je obupno in je še v trenutku, ko to poročamo, vedno v globoki nezvesti. Orožniki so uvedli strogo preiskavo in je upati, da bo zverina kmalu prišla v roke pravice.

način je zadeva popolnoma zaspala. V resnici pa je bil med tem časom

otrok že zdavnaj mrtev,

mati pa tega nikomur ni povedala. To je priznala šele orožnikom. Dejala je, da je bil otrok močno prehlajen, ko ga je vzela Nagyjevi. Imela ga je nekaj dni doma, potem pa je ji nagloma umrl. Silno se je prestrašila, da bi jo zaradi te nagle smrti ljudje obdolžili delomora. Zaradi tega je malega mrtlička skrila ter truplo skrivaj pokopala v dvornici.

Truplo so zgrizle podgane

Orožniki so javili primer sodišču, ki je odredilo ekshumacijo trupla. V dvornici učitelja Kokoja, kjer je mati zakopala trupce svojega sinčka, so morali premetati cele skladovnice drv, da so prišli do mesa, kjer bi po zatrevanju matere moral počivati njen otrok. Dvignili so lesene podnice, namesto trupla pa so našli samo nekaj ogolodanih kosti — ostankov lobanje. Podgane so si našle pot do mrtvega otroka ter ga dobesedno požrle do nekaj ostankov kosti. Zaradi tega tudi ni bilo mogoče dognati, ali je otrok res umrl od bolezni, kakor zatrjuje mati, ali pa je bila smrt nasilna.

Alimentacije - še po smrti otroka

Največja zanimivost pa je še ta: Mati je vložila proti čakovskemu odvračniku dr. Ladislavu Kovaču tožbo zaradi priznanja očetovstva. Tožbo je v prvi instanci izgubila, vložila pa jo je na drugo instanco, kjer proces še teče. Tožba še ni umaknjena, dasi je otrok že nekaj mesecev mrtev.

+ 4.057 delavcev. Na prvem mestu so gradnje nad zemljo z mesečnim diferencialom + 1683 delavcev itd.

Otrok utonil v pedenj globoki vodi

Maribor, 1. julija.

V Črensovcih se je pripetila nenavadna smrtna nesreča. 2-letna Rozika Hrovatova je utonila v vodi, ki bi segala otročičku jedva do kolena. Dekletce se je igralo na dvorišču, kjer je apena jama. V jami je bilo za 15 cm visoko vode. Je pa jama zelo ozka in tesna. Dekletce se je pri igri prevalilo v njo ter padlo na glavo. Zaradi tesnote se ni moglo postaviti na noge, voda mu je zalila usta in nos ter se je zadušilo. Domači so ga našli, ko je bilo že prepozno.

Podružnica kmečke zveze v Mariboru

Za časa Slomškovih praznikov so se sešli v Mariboru tudi voditelji slovenskega kmečkega stanovskega pokreta. S predsednikom Kmečke zveze Brodarjem se je sestali skoraj vsi člani vodstva. Predmet posvetovalni je bil važen. Sklenili so, da se osnuje posebna pisarna Kmečke zveze v Mariboru, ki je začela s poslovanjem 1. julija. Poslovala pa bo v prostorih Zadrugne zveze na Miklošičevi cesti. Ustanovitev samostojne pisarne v Mariboru pomenja nov korak za končnejavljeno izvedbo široke mreže organizacij Kmečke zveze po vsem Štajerskem. Organizacija je itak že v ogromni večini izvedena, sedaj pa bo dokončno dovršena. Mariborska pisarna bo vodila tudi velikopotezno propagandno in stanovsko delo na svojem področju.

Maturanti kranjske tekstilne šole štrajkajo

1. Ni res, da maturanti kranjske tekstilne šole štrajkajo, res pa je, da je nekaj kandidatov prekinilo pismeni del završnega izpita. Vsi so motivirali prekinitev z uradnim zdravniškim spravealom ter prosili za nadaljevanje izpita v jesenskem terminu.

2. Ni res, da so se kandidati prejšnji dan pri nalogi iz vezav zelo slabo odrezali, temveč je res, da tedaj, t. j. 18. junija 1936, naloge iz vezav sploh niso pisali. — Tedaj so kandidati pisali naloge iz dekompozicije tkanin. Ocene teh nalog so bile določene in na podlagi čl. 27 in 28 Pravilnika o opravljanju vseh izpitov objavljene kandidatom šele 23. junija 1936. Razen enega so vsi kandidati pri pismenih nalogah dobili pozitivne ocene.

3. Ni res, da bi gospod ravnatelj učencem že konec leta obljubil, da na obliko pri maturitetnih nalogah ne bo nihče gledal, samo da bo prav in čitljivo, temveč je res, da tega ni nikdar obljubil, temveč je po svoji službeni dolžnosti pred početkom pismenih izpitov učence opozoril na prečišče čl. 22 v Pravilnika o opravljanju vseh izpitov glede zunanje oblike nalog.

Ptuj

Junaki noža zopet na delu. O pobojih in pretepah je bilo v zadnjem času v ptujskem okraju malo slišati. Vzrok temu je okolnost, da je ljudstvo zaposleno na njivah in travnikih, in nima časa niti denarja za gostilne in vinotoče, kojih kar mrgoli po ptujskem okraju. Kljub temu beležimo žalostno vest pokolja, ki je bilo izvršeno v nedeljo 28. t. m. v Sp. Pristavi. Pri posestniku Jakobu Zemljaku, ki ima vinotoč, se je zbralo večje število domačin in okoliških fantov. Približno ob 22. uri, ko so bili gostje že precej vinjeni, je prišlo med 22 letnim posestniškim sinom Francem Tušekom in pos. sinom Janezom Vidovičem do prepira in pretepa. Vidovič je svojemu nasprotniku Tušku zasadi nož v desno stran hrbta s tako silo, da se je Tušek zgrudil s smrtno-nevarno poškodbo in obležal v mlaki krvi. Poškodovanca so nemudoma spravili v ptujsko bolnišnico, kjer se trudijo, da bi ga ohranili pri življenju, vendar je le malo upanja, ker ima razrezana pljuča in se nesrečni mladenič bori s smrtjo. Okrajno sodišče je odposlalo v bolnišnico preiskovalnega sodnika, da Tuška zasliši, predno umrje. Napadalec pa iščejo orožniki.

Celjski šahisti v Celovcu

Celovec, 30. junija.

28. in 29. junija t. l. je gostoval celjski šahovski klub v Celovcu kot gost tamošnjega šahovskega kluba. Odigral je tudi dvomatch z njimi na 10 deskah. To gostovanje je bilo sestavni del slavnostnih športnih iger, ki jih prireja celovška občina to poletje ob Vrbskem jezeru za propagando in sprehajalskega prometa. Gostje so bili deležni izredne pozornosti ter jih je na uradni sestanek v Schrottenburgu pozdravil sam celovški župan g. dr. Wolf z iskrenimi besedami in je obljubil, da bo o priliki revanžnega gostovanja celjskih šahistov tudi on obiskal celjsko mesto. Razen njega so bili navzoči skoraj polnoštevilno člani šahovskega društva z dr. Trinksom, mag. dir. dr. Gratzhofer in ing. Heinisch. Zvečer se je vršil internacionalni medmestni turnir v lovski sobi hotela »Črni orek«. To borbo so celjski šahisti odločili po dolgi in napeti borbi z 7½ : 2½ v svojo korist, čeprav je Celovec močno šahovsko središče in njihov klub dosedaj v teku let obstoja še ni nobenega dvomatcha izgubil. V ponedeljek popoldne so udeleženci obiskali še našo Gospo sveto in Gospovetsko polje. Pri Knežjem kamnu je zapel kvartet »Oj Dobrodo« in nekaj koroških narodnih pesmi. Kmalu se je nabralo precej okoličanov, ki so gajenji poslušali slovensko petje. Pri Gospi sveti pa je domači župnik razložil stare znamenitosti, razkazal cerkev itd. Gostje so bili povsod izredno dobrodošli, a njihov kvartet je s svojimi slovenskimi pesmimi vzbujal mnogo pozornosti in odobravanja. Popoldne so si ogledali še Vrbsko jezero, bili so na Otoku ter v Ribnici. Ta krasni košček koroške dežele so zapustili z najlepšimi vtisi in spomini. Vsak igralec je dobil od župana spominsko bronasto plaketo, ki je zelo okusno izdelana. Podroben rezultat z imeni igralcev obeh klubov priobčimo jutri.

Celjske novice

Celje, 30. junija.

Žrtve nesreč. Ko se je v nedeljo peljal 24 letni ključavničar Milenković Vojmil iz Šmarje pri Skoplj vasi s kolesom, je zadel v drugega kolesarja, padel in si poškodoval desno oko. — Stojanovič Ilija, 24 letni redov mitralješke čete 39. pp. je imel opravke pri konju; konj ga je brnil v glavo in ga močno poškodoval. — Koželj Terezija, 14 letna delavka iz Zdobrovo, je padla v soboto s kolesa in se potolkla po glavi. — 18 letni delavec Vodeb Ernest iz Gaberja je v nedeljo padel doma, pri tem ubil sipo na oknu in se močno porezal na desni roki. — Sešelj Antonija, žena pos. iz St. Janža pri Velenju, stara 44 let, je na praznik padla s češnje in si zlomila levo nogo. — Tepež Antonija, žena rudarja iz Strmca pri Humu ob Sotli, stara 25 let, se je na polju vsesla z motiko v levo nogo. — Košič Anton, 20 letni delavec z Zg. Hudinje je v nedeljo padel s kolesa in si zlomil levo nogo. — Sluga Janez, 3 leta star sinček postajenačelnika na Grobelnem, je doma padel s postelje in si zlomil levo ključnico.

Draga pri Loškem potoku

Draga 30. junija.

»Heil Hitler« je klical 30. maja t. l. po naši dolini, v kateri sta 2 nemška priimka in 1 češki, neki ljubljanski gospod s slovenskim imenom ven iz avtomobila. Prijel ga ni nihče.

»Saager« pravi zadnja Kočevarica, se je poročil 31. maja z neko »Primosch« v Dragi. Da kočevarski župnik drugod namenoma še danes proti zakonom o narodnih imenih falzificirajo naše priimke, to vemo. Ne vemo pa, odhod ima »Gottscheer Zeitung« pravico, da ljudi, ki so pri nas bili vedno pisani za Zagarje spremen v »Saager«-je. Ali hoče morda, da pogledamo, odkod (iz katere obkolpske slovenske vasi) je bil oče ali stari oče tega gospoda doma? Sicer pa vemo, da ima neki gospod v Kočevju, ki je od tu doma in slovenskih staršev, celo na trgovini poljučen priimek kljub pravilno izstavljenemu krstnem listu. Zdi se, da upravná oblastva v tem oziru ne store svoje dolžnosti.

Naročajte in širite „Slovenski dom“!

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sredo, 1. julija: Presv. Kri Jezusova.
Jutri, četrtek, 2. julija: Obisk M. D.

Lekarne. Nočno službo imajo: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor, Miklošičeva c. 20, in mr. Gartus, Moste.

Stritarjeva proslava v nedeljo, 5. junija, bo največja letošnja prireditev na Dolenjskem. Zato že danes opozarjamo vse ljubitelje naše lepe Dolenjske in častilce Stritarja, naj prihodnjo nedeljo pripravijo za dostojno počastitev našega pesnika in pisatelja. — O podrobnem sporedu bomo še poročali.

GORENJCI, POZORI!

Za gorenjski prosvetni tabor v št. Vidu nad Ljubljano bo vozila jutraj močno ojačena garnitura vlaka št. 911, ki odhaja iz Bohinjske Bistrice ob 5 in došče v št. Vidu — Vižmarje ob 7.49. Res je sicer, da bo bližnja Gorenjska prišla ponajveč na vozovih in s kolesi, vendar je verjetno, da gornji vlak, četudi ojačen, še oddalec ne bo zadostoval; zato naj vse župnije javijo svoji železniški postaji približno število udeležencev, ki se nameravajo peljati v vlakom, in to najkasneje do četrtega, 2. julija. Tako bo železniško ravnanje pravčasno obveščeno in bo moglo potrebno ukrepati.

— Avtoizlet 4. do 6. julija Grossglockner; 25. do 30. julija Dolomiti in Milano. — Informacije in prijave: Izletna pisarna Okorn, hotel Slon, Ljubljana.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 1. julija: 12.00 Pevske jazz-skupine (plošče) 12.45 Vreme, poročila 13.00 Čas, sredo obvestila 13.15 Radijski orkester 14.00 Vreme, poročila 14.30 Čas, sredo, poročila, spored, obvestila 19.30 Nacionalna ura: Mesecni politični pregled (iz Belgrad) 19.50 Mladinska ura: Na izlet — kam in kako! (Pomenek ljubljanskih skavtov) 20.10 Umetnostni spomeniki v Ljubljani (g. masar. Viktor Steska) 20.30 Operni spevi in dueti — Poeta gde. Zvonimira Zupceva in g. Colazio s spremljevalnim Radijskega orkestra 21.15 Koncert Radijskega orkestra 22.00 Čas, sredo, poročila, spored 22.20 Podoknice v pesmi in glasbi (plošče).

Drugi programi

SRBDA. 1. julija: Belgrad I: 19.50 Radijski orkester 20.30 Humoristični časopis 21.30 Preno iz Ljubljane 22.15 Slovenske skladbe — Belgrad II: 14.00 S hvarskimi ribiči (Miličević) — Zagreb: 20.30 Preno iz Ljubljane 22.15 Narodne pesmi — Dunaj: 19.30 Mozartova c-dur simfonija (dirigent Weingartner) 20.00 Sopran 21.30 Operetni koncert 22.25 Lalka glasba 2400 Strmel — Budimpešta: 18.30 Leharjeva opereta — Ševca 21.00 Salonski orkester 22.30 Ciganjska glasba 23.20 Jazz — Trst-Milan: 17.15 Komorna glasba 20.35 Tierjeva komedija „Princ Upsor“ 22.15 Klavir 24.45 Plesna glasba — Rim-Bari: 20.35 Simfonični koncert 22.40 Plesna glasba — Prag: 19.30 Češke korčnice 19.50 Ljubljanske pesmi 20.35 Schumannova pódje na ploščah 21.00 Simfonični koncert češke filharmonije 22.15 Plošče — Varšava: 21.00 Chopinov koncert 21.30 Točnova simfonija „Klajška flauta“ 23.00 Plesna glasba — Vsa Nemčija: 20.10 Ura mlade generacije — Berlin: 20.45 Južnjaška glasba — Bratislava: 20.45 20.45 Kabaret — Köln-Frankfurt: 20.45 Komorni koncert — Stuttgart: 20.45 Godalni kvartet — Strassburg-Brusel (franc.): 20.00 Veliki simfonični koncert.

Razbila žarnico in jo pojedla

Ljubljana, 1. julija.

Mihaela je punček, ki ima lase kot koštrunček, a je nesrečnica, ki trpi na tehniški manj. Nedavno je bila aretirana zaradi suma neke tatvine. V policijskih zaporih je ponoči razbila žarnico in steklene drobce pojedla. Spravili so jo v bolnišnico tudi zaradi neke druge bolezni. Od tam je pobegnila. Neki kavalir se jo je usmili in ji nudil streho. V zahvalo ga je olajšala za enega jurja. Ukradla pa je tudi zlato verižico. Z denarjem je pobegnila v razkošno in veseli Zagreb. Tu so jo prijeli. Pri njej so dobili le še nekaj kovačev. Da bi skrla zlato verižico, jo je pogoltnila. Iz Zagreba so Mihaelo pripeljali nazaj v Ljubljano ter jo odvedli v sodne zapore.

Kočevje

Kočevje, 30. junija.

Sprejemni izpit v gimnaziji: Za sprejemni izpit v tukajšnji gimnaziji se je prijavilo 54 otrok. Večina so izpit prestali celo nemški otroci iz nemških šol, o katerih je bilo doslej znano, da se na osnovni šoli ne nauče skoro nič slovenščine. Nekateri nemški starši so zato dajali v slovenske kraje otroke učiti slovenščine, toda zaradi obtri, ne zaradi gimnazije.

Šolski homocijski vpisi v 1. razred ljudske šole so se letos vršili doslej že menda po vsem Kočevskem. Komisijo sestavljajo po znanem Maksimovičevem dekretu 2 zastopnika nemške manjšine, nadzornik in šolski upravitelj, ki je na večini šol še vedno Nemec ali nemecur, celo bivši schulvereinski učitelji. Slovenski starši so brez zastopstva; vprico gospodarsko močnejših narodnih nasprotikov so pač potem, zlasti ker so bili v Avstriji nasilno germanizirani, izjavijo za Nemce celo oni, ki jim teče po žilah 3/4 do 1/2 slovenske krvi, če pogledamo le do starega očeta.

Znamenje boljših časov za kočevske Slovence je le letošnje vpisovanje v 1. razred osnovne šole. Gospod šolski nadzornik ni več hodil po Kočevskem v družbi g. Hansa Arkota kot včas v Koprvniku, ampak je večkrat celo protestiral proti vpisu slovenskih otrok v nemški razred. Upamo, da bo sčasoma tudi naredil povsod red, da bodo imeli slovenski otroci vsaj toliko pouka kot nemški, ne pa kot n. pr. letos dolgo v Stari cerkvi slovenski samo vsak drugi dan; in da bo skupno z novim upraviteljem naredil red na šoli v Kočevju, kjer je dosedanj upravitelj nacionalni delavec Jakič imel 6 nemških razredov za 113 nemških otrok (+ 23 iz 7. in 8. šolskega leta, ki jih ni dal k slovenskemu razredu). Zlasti pa pričakujemo, da bo postalo obiskovanje šole tudi v višjih razredih obvezno tudi za nemške otroke, da ne bo učitelj več sedel pred praznim razredom ali 5 do 12 učenci — brez vsake kazni za starše.

Mozeli

Mozeli, 30. junija.

Zelo odličen obisk je imel iz Ljubljane naš bivši šolski upravitelj g. Höglar, ki je zaradi nekaterih delikatnih nacionalnih zadev v disciplinski preiskavi. Sicer se gospodu ne godi preslabo, ker je še danes kljub odstavitvi v stanovanju šolskega upravitelja, vendar se je ga. Höglarjeva izjavila, da bo zdaj njih »Kalvarija« končana.

Izredne prilike na delovnem trgu - razlog za pogojno sodbo

Ljubljana, 1. julija.

Predsednik malega kazenskega senata g. Ivan Brelj je včeraj po 5 ur trajajočem razpravi objavil sodbo, s katero so bili 4 obtoženci obsojeni le pogojno, samo eden nepogojno. Pogojno kaznen za enega obtožence je g. predsednik utemeljeval tako-le:

»Z ozirom na to, da vladajo na delovnem trgu izredne hude prilike in okolnosti, da ima obtožene službo, ki bi jo drugače izgubil, ko bi bil obsojen, kar je v socialnem pogledu še hujša kazen kot pa leko dni zapora, ga je sodišče obsojilo le pogojno in upa, da se bo v bodoče varoval pred zločini.«

Mali kazenski senat je namreč obravnaval noči v tovarno Beer & Hribernik v Tacnu pod Smarno goro. Trije mladi ljudje: Jože, Janez in Lojze so vlomili in odnesli 91 m raznega blaga za 2188 Din. Ta vlom so priznali. Lojze je pokazal, kje lahko vlomita prva dva, ki sta nato res v nekaj minutah iz skladišča odnesla obilo blaga.

Jože in Janez pa sta bila obtožena tudi tatvine na škodo dveh ljubljanskih sejmaric Zuran Ivanne in Riher Ivanke. Obe sta 9. decembra lani po sejmu v Ljubi naložili svoje blago v skupni vrednosti okoli 12000 Din na Mejačev tovarni avto. Sofer Lojze Zorman je vozil z avtom blago po

banovinski cesti iz Litije v Ljubljano. Tu je šele opazil, da so mu zavoji in bale blaga izginili. Za tatomi ni bilo nobenega sledu. Letos aprila so orožniki in defektivi napravili hišno preiskavo pri Jožetu in Janezu. Našli so veliko zalogo blaga, lasti obeh kramaric. Oba sta tatvino zanikala, trdila pa, da je njima to blago prinesel neki Kuštrin, ki ga sedaj oblasti iščejo, a se zna »preti« skrivati. Baje jo je pobrisal v Trst. Jože in Janez sta bila oproščena od obtožbe zaradi zločina te tatvine, toda obsojena zaradi prikrivanja sumljivega blaga. Tudi njiju ženi sta bili soobtoženi prikrivanja sumljivega blaga. Obsojeni so bili: Jože zaradi vzloma v Tacnu in prikrivanja blaga na 4 mesece in 5 dni strogega zavora, pogojno za 4 leta, ter v izgubo častnih državljan-skih pravic za 2 leti. Brat Janez nepogojno na 5 mesecev in 10 dni strogega zavora ter v izgubo častnih državljan-skih pravic za 2 leti. Lojze zaradi vzloma v Tacnu na 4 mesece strogega zavora in v izgubo častnih državljan-skih pravic za 2 leti, pogojno 4 leta. Obe ženski zaradi prikrivanja sumljivega blaga na 480 Din denarne kazni, pogojno za 2 leti. Vsi so kazni sprejeli. Predsednik je vse po očetovsko poučil: »Pazite se! Pošteno živet! Noben skušnjavec naj vas ne premoči!«

Ob pripravah za Berlin

Vrste olimpijskih tekmovalcev, ki bodo nastopali na letošnjih olimpijskih igrah, se še vedno množijo. Za avstralskim moštvom je kot druga reprezentanca prišlo argentinsko moštvo, ki šteje 40 tekmovalcev. Znani maratonski tekač Zabala, je pa že dalj časa v Berlinu in se bo sedaj pridružil svojemu moštvu in bo z njim skupno treniral. Po slovesnem sprejemu so Argentinci takoj odšli v olimpijsko vas, v prostore, ki so jim bili določeni.

200 m v 21 sekundah.

Pri izbirnih olimpijskih tekmah v Massachusettsu je postavil 20 letni študent Dorman Robert Rodenkirchen nov svetovni rekord na 200 m na progi z zavojem. Progo je pretekel v času 21 sekund in tako popravil rekord črnca Tolana za 2 desetinki sekunde. Svetovni rekord na ravni progi pa znaša še vedno 20.6 in ga drži American Ralph Metcalfe.

Nov svetovni rekord v desetboju.

Pri ameriških izbirnih tekmah v Milwaukeeju

je ameriški desetoborec Glenn Morris dosegel 7880 točk in tako izboljšal svetovni rekord Nemca Sieverta, ki ga je postavil leta 1934 v Hamburgu z 7824.50 točkami. V Morrisu ima Amerika sijajnega zastopnika za desetboj, ki bo resen kandidat za zmagovalca na olimpijskih igrah.

2 krat svetovni rekord.

V damskem plavanju na 1500 m je bil te dni dvakrat popravljen rekord, ki ga je imela Američanka Helen Madison s časom 23:17.2. Najprej je rekord izboljšala Američanka Eleanor Knight s časom 22:39.2. Dan kasneje je pa doslej še neznan danška plavalka Fredriksen postavila znamko na 22:36.7.

3000 novinarjev v Berlinu.

Olimpijski novinarski odbor za Berlin računa, da bo prišlo v Berlin 3000 zastopnikov tiska, ki bodo poročali o olimpijskih igrah. Čeprav je prijavljenih »samo« 53 narodov, je vendar olimpijski odbor razdelil legitimacije za tisk do sedaj preko 60 narodnostim. Poleg teh 3000 novinarjev bo pri-

Letni uspeh na ljubljanskih srednjih šolah

V nedeljo, na Vidov dan, so se vršile na naših srednjih šolah običajne proslave ob zaključku šolskega leta z razdelitvijo spričeval. Nekdanje obdaritve najboljših dijakov z lepimi knjigami nadomestuje danes v Ljubljani denarna

obdaritev: najboljši učenec v vsakem razredu dobi knjižico Mestne hranilnice z vlogo 50 Din. Vlogo je mogoče dvigniti šele ob polnoletnosti. Poleg spričeval dobe dijaki tudi Letna poročila, iz katerega se morejo dijaki, starši in javnost poučiti o delu med šolskim letom, o zdravju mla-

dine in o končnem šolskem uspehu. Dve statistični tablici predvsem padeta v oči: uspeh učenec in bolezni. Vse medletno modrovanje o problemih šole je bilo brez prave podlage, tu imamo pred seboj gole, suhe številke.

Št.	Vrstni red po uspehu:	Ime zavoda	Število ob koncu šolskega leta ocenjenih učencev (učenec)	odlični	prav dobri	dobri	Skupaj izdela	%	Popravljeni izpiti: v njih do 2 predmetov, od četrte dalje iz enega	%	Padlo: nekateri sruče pravico do rednega šolanja	%	Skupno število zaenkrat slabih	%	Število bolezenskih slučajev	Večja števila nekaterih bolezni po tablicah
1	na prvem mestu	Zasebna ženska realna gimnazija uršulink z internatom (nižja). Pravica javnosti z dne 25. V. 1936.	131 ž.	20	48	39	107	81.68	22	16.79	2	1.53	24	18.32	20	Očesne 9 Kožne 4
2	na drugem mestu	I. državna realna gimnazija z realnimi oddelki (v Vegovi ulici)	908 901 m. 7 ž.	56	194	398	648	71.36	161	17.8	104	11.45	265	29.29	605	Različne manjše 130 Kirurgične 110 Zobne 65 Tuberkuloza I. 61 Dihalni organi 58 Očesne 49
3	na tretjem mestu	Mestna ženska realna gimnazija (Licej)	555 ž.	59	152	173	384	69.18	120	21.63	51	9.19	171	30.82	nima tablice	nima tablice
4	na četrtem mestu	Državna klasična gimnazija (v Tomanovi ulici)	1051 856 m., 195 ž.	98	312	316	726	69.07	251	23.89	74	7.04	325	30.93	nima tablice	nima tablice
5	na petem mestu	II. državna realna gimnazija (na Poljanah)	1689 427 m., 1262 ž.	125	445	588	1158	68.56	306	18.12	225	13.32	531	31.44	990	Različne manjše 241 Tuberkuloza I. 136 Kirurgične 120 Očesne 116 Dihalni organi 101 Zobne 86 Kožne 47
6	na zadnjem mestu	III. državna realna gimnazija (v Vegovi ulici)	999 m.	47	207	399	653	65.36	220	22.02	126	12.62	346	34.64	774	Različne 184 Kirurgične 124 Tuberkuloza I. 87 Zobne 84 Očesne 64 Dihalni organi 44
Skupaj			5 popolnih, 1 nižja, 4 državne, 2 privatni	5333	405	1358	1913	68.92	1080	20.25	582	10.91	1662	31.16	2389	

Sicer so bili osnovni rezultati uspeha na srednjih šolah v dravski banovini že v nedeljo objavljeni v časopisu, a niso bili dovolj obrazloženi. V naši tabeli računamo samo z ocenjenimi učenci; kajti to je faktični uspeh ali neuspeh. Če se vračunajo neocenjeni, se vrstni red zavodov po uspehu precej spremeni. Na sedanjem prvem mestu je zasebna ženska realna gimnazija uršulink, torej privaten zavod. Če bi prišli škofjsko klasično gimnazijo v št. Vidu, bi prišla na drugo mesto z 80.14% učencev, ki so zdelali z uspehom. To se pravi z drugimi besedami, da naši privatni zavodi nadpovprečno prednjačijo državnim. Vsega imamo v Ljubljani 5333 (ocenjenih) srednješolcev, to je 3183 dijakov in 2150 dijakinj. Tako vidimo, da število srednješolcev z vsakim letom raste, raste tudi odstotek učenec. Skupaj je izdelalo razred povprečno 68.92%, kar moramo smatrati vsekakor za zadovoljiv uspeh leta. Popravni izpit jih bo delalo skupno 20.25%, padlo jih je komaj 10.91%. Skupno torej cenimo število onih, ki imajo zaenkrat slab uspeh, na 31.16%, to se pravi, da na nobenem zavodu slab rezultat niti zdaleka ne dosega 50%. Upoštevati je treba nadalje, da večina dijakov z uspehom napravi v avgustu popravni izpit. Število odličnih je pač precej nizko: vsega 405, to je manj, kakor pa jih je padlo.

Šolnina

Ocene iz vedenja nam niso na razpolago. Važno bi bilo ugotoviti nekaj krepkega glede kaznovanja učencev: vsi ukori ne zaležejo dosti. Za vedenje ne vpraša nobena služba. Samo dijak s slabim uspehom in neprimernim vedenjem naj bi plačal šolnino. Šolnina naj bi bila sredstvo za

boljši uspeh in vedenje, to bi bilo najbolj uspešno, tudi pravično in socialno in država bi dobila tudi svoj delež, najbrž ne mnogo manjši kot do zdaj. Ali pa drugi način: samo res odličen dijak naj bi bil oproščen šolnine.

»Mens sana...«

Oglejmo si drugi del tablice: zdravstveno stanje mladine. V splošnem ambulatoriju državne šolske poliklinike v Ljubljani se je v šolskem letu 1935-36 zdravilo 2389 učencev (iz liceja in s klasične podatka manjkata), to se pravi, vsak drug učenec ima kakšno bolezen, na III. drž. realni pride skoro na vsakega učenca 1 slučaj bolezni. Pri tem se je treba zamisliti! Zdravstveno stanje učenec pri uršulinkah je vobče ugodno, učenke so krepke in zdrave, ker so starši v tem oziru jako skrbni ter večidel pripadajo boljšim slojem. O stanju na I. drž. realni poroča socialno-medicinski oddelek Higijenskega zavoda: najpogostejša napaka (44.3%) so pomanjkljivosti v zobovju, uničeni in nagniti zobje, kar je tem bolj žalostno, ker se te napake dajo popraviti pozneje le s trajno, večjo ali manjšo okvaro zobovja in z velikimi stroški. Zlasti v nižji gimnaziji je odstotek defektne, nepopravljene zobovja visok, celo do 57.8%. Skrbeti je treba torej za nego zob, ki so važni pri govoru in prebavi. Številne so dalje bezgavke ob pljučnem vohodu 31.1%. Tudi golš je precej. Mnogo je napak v vidu 27.8%; odstotek nepravilnosti v drž. in na okostju se je letos znižal. Licej nima nikakega poročila o stanju. Na klasični so najpogostejše še vedno pomanjkljivosti v drž., defektnost zobovja in nabrekli bezgavk. Indeks prehrane kaže, da zastajajo v normalnem razmerju teže in višine.

najbolj dijaki iz slabih socialnih razmer, in dijaki, ki prihajajo peš ali z vlakom od daleč v mesto. Število teh nezadostno prehranjenih dijakov je v zadnjih letih nekoliko padlo, kar je zaslug številnih dijaških kuhinj in druge socialne pomoči. Važno poglavje dijaške zaštite je nadzorstvo nad zasebnimi dijaškimi stanovanji, ki se doslej ni izvajalo v zadostni meri. Letos se je izvršil rentgenološki pregled vseh dijaških gospodinj in njihovih družinskih članov zaradi obrambe pred tuberkulozo. Na II. drž. realni so najpogostejše napake defektnost zobovja, nepravilna drža, bezgavke, očesne napake. V Selenburgovi ulici se je ustanovil novi urad za socialno-zdravstveno zaščito dijaštva; vodil bo evidenco nad dijaškimi stanovanji tudi v higijenskem oziru. Zaščitna sestra bo obiskala resno obolelega dijaka. III. drž. realna nima posebne poročila.

Na vseh zavodih se je med šolskim letom izvršil zdravniški pregled. Šlo je sicer precej šolskih ur v izgubo, a predpis je da se mora pregled vršiti na dijaku, ko ni razburjen zaradi pouka. Mnogo učinic je bilo razburjenih, saj je škrlatna (in tudi davica) v zimskih in pomladanskih mesecih v Ljubljani močno razsajala.

Iz poslednje rubrike v tablici je razvidno, katere bolezni v splošnem dijaše najbolj napadajo: tuberkuloza v I. stadiju, zobne, očesne, kožne bolezni in obolenja dihalnih organov.

Ogledali smo si danes šolski uspeh in zdravstveno stanje naše mladine: v dobi duhovne krize prvi in tako porazen, kakor je drugo obupno v dobi športa. Kje bomo iskali novih čistih virov, da bo pri mladini zdrav duh v zdravem telesu? —

Prijateljstvo mravelj in metuljev

Med prirodoslovci v znanstvenem svetu je že dolgo časa znano, kakšno je sožitje mravelj z nekaterimi drugimi žuželkami, ki jim hodijo v obiske kot najljubši prijatelji. Mravlje se v goščavi ozirajo tudi smatrajo za pametnejše od ostalih žuželk, saj si dovolijo nad njimi celo takšno oblast, da jih imajo in reče nekateri od njih kol svoje domače živali, seveda ker jim le dajejo koristi. Razen listnih uši, ki so mravljam prave molzne krave, je še cela vrsta malih hroščev, ki izločajo nek sladki sok, zaradi katerega mravlje te hrošče zelo neгуjejo in celo hranijo. To čudovito razmerje, ki vlada med temi malimi živalicami, je res pravo prijateljstvo, čeprav le zaradi koristi, ki jo imajo druga od druge.

Goseničje sladke kapljice

Mnogo manj pa je znano, da je tudi precej metuljev, katerih gosenice preživijo svojo razvojno dobo vprav v mravljiščih, ali pa jih mravlje tudi same poiščejo, da se na njih nasrkajo sladke kapljice, ki jo v malih kapljicah izločujejo. Posebno znameniti so v tem oziru tako imenovani metulji modrini. Gosenico tega metulja kaj rade obiskujejo sive mravlje, tekajo okoli nje, se je dotikajo in jo božajo, gosenice same pa prav nič ne motijo in nadegujejo. To sožitje gosenic in mravelj je tako trdno in pogosto, da mu brez pomisleka lahko pripisujemo neko naravno zakonitost. Na tretjem obročku od zadaj ima ta gosenica kakšne pol milimetra dolgo zarezo. Ako se je mravlja dotakne že izloča gost sok, ki se vleče kot nit, in je za mravlje prava slaščica. V eni sami minuti lahko gosenica izloči več kapljic te tekočine, dostikrat pa se zgodi, da morajo sladkosnednice čakati več kot četrt ure, da dobe znova pijačo.

Varuhinje iz hvaležnosti

Ljubke mravljičice pa so za to uslugo in hrano gosenic tudi zelo hvaležne. Zanesljivo verstvo jim dajejo na ta način, da že s svojo navzočnostjo samo odpode razne najezdne in vsiljive muhe. Še večjega pomena pa je varstvo, ki ga uživajo metuljeve bube. V tej dobi razvoja postane pravi gost mravelj. Gosenica se lepo splazi v spremstvu svojih zaščitnic-mravelj naravnost v notranjost mravljišča in se v njegovem zavetišču nemoteno zabubi. Tu je tudi popolnoma varna pred svojimi sovražniki, kot n. pr. roparski hrošči in drugimi nepridipravi. Celo tako daleč gre skrb mravelj, da ob času, ko se gosenica zabubi, stražijo ob njej dva ali tri dni. Ko metulj zapušta mravljišče, ima ne samo popolnoma prost izhod, ampak mu mravlje celo najskrbneje pomagajo, da more odleteti neovirano od svojih varuhov v sončni dan.

Samica »ariona« polaga jajčeca samo na taka drevesa ali grmičje, pod katerimi se nahaja mravljišče rumenih mravelj. Gosenico tega metulja so zaprli med te mravlje in opazovali kakšno bo njihovo sožitje. Mravljičice so se najbolj živahno sukalje okoli 10. obročka gosenice. Pod povečevalnim steklom je bilo lahko opaziti, da se nahaja na tem mestu mala žleza, ki se vedno giblje in narašča, če se je mravlja dotakne, nato pa izloči belo kapljico čiste tekočine, ki jo mravlje s posebno slasjo polokajo.

Mravlje - pastirji

Nad vse pa je zanimiva ličinka »indijanska«, katere živi kot gost med mravljami na akacijah. Te jo varujejo pred sovražniki zaradi medu, ki ga izloča. Ponoči jo gonijo celo na pašo, jutraj ob svitu pa jo lepo zopet spremljajo domov na varno.

V Južni Ameriki živi metulj, katerega gosenico mravlje naravnost molzejo. Če pa jo napade kakšen sovražnik, se zanjo bore na življenje in smrt na ta način, da brizgajo pekočo mravljinčno kislino.

Tudi nepoklicani gostje

Morda še bolj zanimiv pa je pojav, ki so ga opazovali pri pojku podobnih metuljih, ki žive ravno tako v juž. Ameriki v mravljiščih, izdelanih iz lesa. Toda zdaj se, da so ličinke tega metulja mravljam samo v nadlego, ne uživajo pa, kakor

v prejšnjih slučajih, nikakega gostoljubja. Gosenice se hranijo samo od lesenega gradiva, iz katerega je zgrajeno mravljišče. To so pravi zajedavci, kakor n. pr. pri čebelah troji. Kot nepoklicane goste jih mravlje sovražijo nad vse, toda jim ne morejo do živga, ker so si te vrste gosenice zgradile školničam podobne hišice z eno samo odprtino za glavo. Ko pa pride iz bube popoln metulj, se pa poslužuje še druge obrambe pred nadlegujočimi mravljami. Povsod, tudi na perutih in nogah, je pokrit s 3 mm dolgo, kot zlato blestečo se dlako. Ta plašč pa je tako fin, da odpade že pri najrahlejšem dotiku. Metulj se ga zaradi tega prav hitro znebi. Služi pa edino temu, da more metulj nepoškodovan zapustiti njemu sovražno bivališče. Mravlja, ki mu streže po življenju na vsakem koraku, zgrabi v svoji jezi le za šop teh dlavic, med tem pa dobi metulj že toliko časa, da se reši grabežljivih mravljinjih čeljusti in odrfota v prosto naravo. Na ta način še ob slovesu prevzema svoje rednice in pokazuje svojo metuljo nehvaležnost.

Leteča bolha - up in razočaranje letalcev

Že dolgo časa je bila srčna želja vseh mladih športnih letalcev, da bi nekdo izumil primeren majhno in ceneno letalo, ki bi bilo dostopno tudi širši publiki. To pričakovanje je deloma uresničil francoski inženjer Henri Mignet s svojim zračnim priptikavcem, ki mu Francozi pravijo »le Pou du Ciel«. (Nebeška uš), Angleži pa so mu dali primernejši naziv »Leteča bolha«.

To letalo meri komaj nekaj nad šest vatlov in je opremljeno s strojem 15 do 20 konjskih sil. Stroj katerega starega motornega kolesa tedaj zadošča zanje. Ob ugodnem ozračju se dvigne od tal že kakih slo vatlov od startne ločke in se v dvaselih minutah dvigne do 3000 m visoko, preleti približno 50 milj na uro (rekordna hitrost pa znaša 60 milj) in more nositi s seboj bencina za triurni let. A kar je še najbolj tolažilivo, tako letalo si more za kakih

80 funtov skonstruirati vsak mehanik

Vsako, kdor zna zbiti skupaj navaden leseni zaboj, pravi njegov izumitelj, si more napraviti tudi Letečo bolho in jo čez tri mesece že na lastnem letalu rezati po zraku. Nobenega posebnega orodja, nobenega strokovnega znanja ali kakakega posebnega smisla za letanje mu ni treba. Treba mu je samo napeti krila in znati po plitje pluti vzdolž, v šir, navzgor in navdol, kajti Leteča bolha je zgrajena na čisto drugih osnovah kakor letala drugih sistemov. To letalo nima n. pr. stranskih krmilnih vzvodov niti pristajalne zaklopke na zadnjem robu vsakega krila, katere premikanje z vzvodom navzgor in navdol krila dviga in spušta. Namesto z nogami se to letalo krmilari z roko in razen s tem krmilom in zavoro pri stroju se vam pri Leteči bolhi ni treba ukvarjati z nobeno drugo tehnično pripravo. Mignet je proučeval plitji let in se na tej osnovi pričel, da plitj nikoli ne zgreh oporišča, na katerem hoče pristati, da nikoli ne pade in ne zgubi ravno-

težja samo zato, ker lahko po mili volji spreminja svojih kril in prilagodi njihovo ploskev zračni struji. Plitj se po mili volji obrača s pomočjo kril in repa, ki mu rabi kakor krmilo.

Navadna letala pa imajo krila negibno pritrjena in samo razmeroma majhne pristajalne zaklopke se dajo premikati. To po mnenju Migneta ni prirodo. On je obdržal krmilo za upravljanje, toda glavno krilo je napravil

premično

To je h krmilnemu vzvodu (palici) tako pritrjeno, da se vsakokrat, kadar polegemo za vzvod, krilo zasuje na osi. Ko potegnemo za vzvod, se zadnji rob krila spusti niže in zračna struja zajame večji del krila in počene letalo naprej. Kadar je letalo v polnem letu, se vedno čuti na roki pritisk vzvoda.

Bistveno pri tem stroju je torej posnemanje prirodnega plitjega leta. Glavno krilo se dč premika kakor plitja perut in v kolikor se kot krila skrti ali poveša, v toliko izgubi ali dobi veter na moči in letalo gre počasneje oziroma hitreje. Ker ima stroj samo krmilni vzvod, ne zahteva od letalca toliko koncentracije in spretnosti kakor pri drugih letalih. Če se nagne na desno premakne vzvod na levo in pridele spet v ravnovesje, če hočete letalo zasukati, premaknete vzvod na tisto stran, na katero hočete pluti, če se hočete dvigniti navzgor, potegnete vzvod nazaj, a če se hočete spustiti na tla, spuščate vzvod polagoma naprej, pri čemer čutite na roki primeren pritisk.

Izum tega letala pomeni pravi prevrat v letalski tehniki. Vprašanje pa je, ali bo tudi uresničilo vse tiste nade, ki jih stavijo vanje letalski športniki. Ni še dolgo, kar so angleški listi poročali o treh žrtvah Leteče bolhe, med katerimi je bil tudi neki strokovni pilot in neki nadzornik angleškega zračnega brodogoja. Če je letalo odpovedalo tem treniranim zračnim plovcem, bo nedvomno zahtevalo še številnejše žrtve med amaterji zato je ministrstvo za letalstvo v veliki zadregi, ali bi dalo Leteči bolhi koncesijo ali ne. Na silni pritisk navdušenih zasebnih konstruktorjev bodo Letečo bolho preizkusili v londonskem »zračnem predoru«. Isto so sklenili storiti tudi v francoskem Chalaisu Mendonu in na vseučilišču v Torontu. Od rezultata teh preizkušenj bo odvisna nadaljnja usoda Leteče bolhe.

Opeharjena igralnica

Največja igralnica na svetu v Monte Carlu je prava država v državi. Njene igralne znamke po 5, 20, 100, 1000 in več frankov veljajo na vsem področju kneževine Monaca kakor državni kovanci. Skupina sleparjev je ponaredila te znamke in z njimi poplavlja vso državico Monaco. Igralnica je zapazila ponaredbo šele takrat, ko je prejela z dežele več vreč znamk, ki jih je morala zamenjati za prave franke. Seveda je takoj potegnila znamke iz prometa in zdaj računa izgubo. To je menda prvi primer v zgodovini velepodjetja, ki je sicer vajeno dobičkov. Policija je ugotovila, da je plačeval s ponarejenimi znamkami neki mož, menda angleškega pokolenja, ki je nosil črna očala in se je izdajal za vodjo skupine turistov. Seveda je že davno izginil v inozemstvo s svojim »glavnim dobičkom«.

Angleški zunanji minister Eden — častni doktor oxfordske univerze

275 litrov krvi

Raymond Brieuse, ponočni nosač na pariškem Centralnem trgu, je rešil v teku zadnjih 12 let veliko bolnikov s tem, da je oddal za prelivanje 275 litrov lastne krvi. Do leta 1924 ni vedel ničesar o tem zaslužku. Neki zdravnik je nagovoril rdečelične korenjake na cesti, ker je nujno potreboval kri za operacijo. Nosač je pristal in od tedaj oddaja skoro redno po 300 gramov krvi na dva do trikrat na teden. Vedno je vesel in zdrav. Pri kosilu popije steklenico rdečega vina, češ, da največ zaleže za kri. Samo enkrat je skoro omedlel, ker je moral v teku enega dneva postreči petorici bolnikov in oddal več kakor en liter in pol krvi. Takrat je moral počivati 15 dni. Vodstvo velike pariške bolnišnice je priporočilo ministru zdravstva nosača za red častne legije.

Cesar na sejmu

Gubernij ameriške države Texasa je ponudil abesinskemu cesarju sedem in pol milijona dolarjev za enomesečno gostovanje na letošnjem velesejmu. Haile Selasie ni odgovoril ponudnikom. A kljub temu je prejel novo brzojavno ponudbo od angleškega lastnika gledališke pisarne Strombergha. Seveda je zelo vljudna in primerno zakrknana. Angleško javno mnenje ogorčeno obsoja Abesiniji storjeno krivico. Cesar bi veliko pridobil, če bi pristal na več kratkih nastopov po angleških mestih. Govoril bi samo nekoliko besed o nesreči, ki je zadela njegovo deželo. To ne bi moglo škodovati njegovemu osebnemu ugledu. Seveda ni nobenega govora o primerni odškodnini. Podjetnik bi smatral za čast, če bi mu cesar dovolil pokloniti en tisoč funtov »za odrešitev Abesinije izpod tujega jarma«.

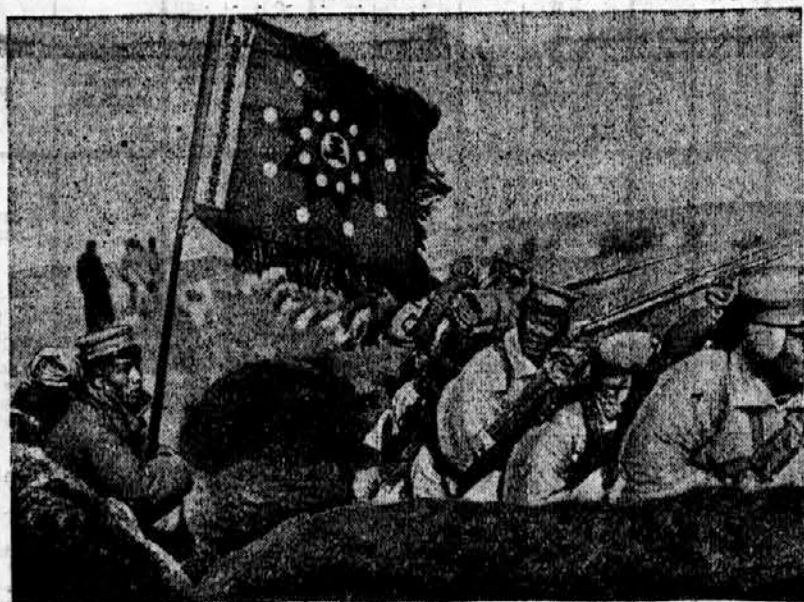
Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto oglične, navadne albume za razglednice ter spominske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Boji na Kitajskem: čete kantonske vlade v boju proti upornikom

Življenje in trpljenje v najstrašnejši vojski sveta

Zakleta legija

53

Šli smo po karavanski stezi in naleteli na skupino ženjcev, ki se je zdela, da se sploh ne ozirajo na nas. Delali so kar naprej. Vendar sem razbral, kako so nas nekateri potuhnjeno gledali izpod čela. Malo dalje smo zaslišali, kako nekdo kliče za nami.

Proti nam je jahal velik jezdec, Arabec s črno brado na beli kobili. Čez ramo je vrgel puško Mauserjevega tipa, čez prsa pa je nosil strelilnice za naboje. Ustavili smo se, jezdec pa se je vse bolj približeval. Harvey je dvignil karabinko in mu zapovedal, naj obstane.

Beduin je vlekel konja za povodec, z drugo roko pa je dva ali trikrat naredil znamenje križa in s tem kazal, da je kristjan. Ko je prišel pred nas, se nam je prijateljsko smehljaj. Vedel se je, kakor pravi prijatelj. Smeh mu je razkrival bele zobe. Harvey mu je pustil, da je prišel bliže. Arabec nam je ponudil cigarete. Kadili smo in začeli razgovor.

Harvey se je posluževal tistih malo arabskih besedi, ki jih je znal. Obadva sta dosti mahala z rokami. Arabec se je delal, kakor da nam ponuja svojo pomoč pri prehodu čez mejo.

Toda kljub temu mi ta človek ni ugajal. Neprestano je buljil v Harveyjevo karabinko in se nam takole v razgovoru vsebolj približeval. Jaz sem se za nekaj korakov umaknil, da bi bil pripravljen za vsako slučajnost.

Nenadoma pa je Arabec poblisnil z očmi in naskočil Harveya. Ta trenutni blesk v očeh preden je poskusil, da bi Harveyu iztrgal puško, mi je izdal neznančeve prave namene. Ta kratki blesk v Arabcevih očeh, preden je poskusil, da bi Harveyu iztrgal puško, mi je odkril neznančeve prave namene. Skočil sem in v kratkem hipu, ki mi je bil na razpolago, sem neznanca iztrgal puško iz rok.

Umaknil se je in naglo potisnil v svojo mauserico, katero je snel z rame, dva naboja. Jaz sem se pa med tem umikal toliko, da sem premaknil zapornico in nabil puško. Tedaj pa sem se spotalnik ter padel, kakor sem dolg in širok. Tisti trenutek je Arabec sprožil in samo padcu se moram zahvaliti, da me ni zadel.

Seveda sem takoj vstal in pokleknil, da bi ga dobil na muho. Arabec je začel skakati sem in tja in streljati. Tulil je z divjim in predirnim glasom ter nekaj kričal ženjem na polju in miroljubni poljedelci so kar na lepem dobili dolga krepelca in naglo tekli, kljub svojim nerodnim obleki, ki je vihrala v vetru po obronku. Tista krepelca so se izkazala kaj

kmalu, za stare pihalnike, iz katerih so zdaj pa zdaj ustrelili, zraven pa so vreščali kakor šakali.

Bežali smo po karavanski stezi proti El Umtaju, Beduini so nas pa preganjali kakor za stavo. Nekateri izmed njih so drveli boso peti s silovito brzino, da bi nam presekali pot čez njive in brežičke. Streljal sem na tiste, ki so mi bili najbližji, pa je njihova vnema in marljivost takoj popustila.

»Prijatelj« s črno brado je spet zasedel konja in nas spremljal v primerni razdalji. Zadovoljen je s tem, da uravnava operacijo iz daljave. Vsi tulijo kakor vrage, njihove krogle pa dvigajo prah okoli nas.

Zmanjkalo mi je sape, težke coklje mi stiskajo noge. K sreči smo naleteli na karavano kamel, ki nosi v vas žito. Skrivali smo se za njo in zdela se nam je, da se je preganjanje ustavilo.

Pet sto metrov naprej smo tekli naravnost proti El Umtaju, ki nam je mahal prijazno z višine. Potem smo pa naleteli na drugo skupino prijaznih prebivalcev tega kraja. Mahali so nam prijateljsko, kakor da nam hočejo pomagati pri begu. Ustavili smo se, čeprav je bilo naše zaupanje že precej omajano.

Oni so nam pa kar naprej z različnimi gibi kazali in dokazovali svoje prijateljstvo ter se blizali Harveyu, ki je imel karabinko. Harvey je začutil nevarnost. Umakal se je in jim zapovedal, naj se oddaljijo. Eden se je kljub njegovim opominom trdovratno blizal.

»Nazaj! Nazaj!« je kričal Harvey ter mahal. Ker se je pa Beduin kljub temu vendarle še zmeraj blizal, je Harvey sprožil strel naravnost v njegove prsi čisto od blizu. Nekdo drugi, ki je bil prav tako smel, je padel zadet med oči, tako da so se možgani kar razpršali.

Propadli smo, vse je bilo izgubljeno. Vrišč je bil strahovit. Ženske, ki so pritekale iz sosednjih hiš, so se metale na mrljica. Njihove predirne žalostinke so se dvigale do neba.

Spet smo se spustili v beg. Od povsod so nas spremljale krogle in splošno kričanje. Bežali smo in bežali ter držali preganjalce v določeni razdalji. Nazadnje smo vendarle stali pod zidovi El Umtaja.

Iz mesta je prišel kadi s svojo domačinsko stražo. Priklivalo ga je streljanje. Znali so nekaj besed angleščine, zanimali so se za našo pustolovščino in se delali pripravljene, da bi nam pomagali.

Toda v njihovih zadnjih vrstah sem zapazil nekaj izdajalskih pogledov in sumljivo mrmrnanje. Nekateri so se poigravali s svojimi dolgimi noži, katere so skrivali pod obleko.

»Pazi!« sem zašepetal Harveyu. Obrnil sem se, da bi videl, če prihajajo naši preganjalci, toda ko sem pogledal nazaj, sem videl, da je Harvey praznih rok: kaid mu je vzel puško.

Moram priznati, da se je Harvey znal v nevarnih trenutkih izborno znajti, čeprav je nasilen, občutljiv in pogosto krivičen. Planil je na kaida in ga lopnil z obema rokama.